

การศึกษาระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ในโครงสร้างภาษาจีน “—V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความและ ประโยคจบความจากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย

สุพิชญา อ่ำคิด*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

A study of the Aspectual Meaning Expressed by ‘—’ in the Chinese ‘— V’ Structure in both Incomplete and Complete Sentences, Based upon Equivalent Expressions in Thai

Supidchaya Amkid*

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 9 April 2025

Revised 30 May 2025

Accepted 8 June 2025

คำสำคัญ

— V

การณัลักษณะ

เทียบเคียง

การแปล

* Corresponding author

E-mail address:

supidchaya0211@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ในโครงสร้างภาษาจีน “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความและประโยคจบความจากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย วิธีการศึกษา คือ รวบรวมข้อมูลและจัดประเภทรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยโดยใช้โครงสร้างเป็นเกณฑ์ จากนั้นวิเคราะห์ระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่ ผลงานของเหลาเสอเรื่องคนลากรต ผลงานของปาจิฉินเรื่องบ้านและฤดูใบไม้ผลิ ผลการศึกษา พบว่า (1) โครงสร้าง “— V” ทั้งสองประเภทต่างใช้กริยา (วลี) เป็นรูปภาษาเทียบเคียงมากที่สุด แต่รูปภาษานี้ไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ (2) การใช้โครงสร้าง “พอ...ก็...” คำวิเศษณ์บอกเวลา เป็นต้น จัดเป็นรูปภาษาเทียบเคียงในอุดมคติ แต่มีอัตราการใช้ไม่สูง (3) การใช้กริยา (วลี) บางคำที่แฝงความหมายบอกการณัลักษณะในตัว จัดเป็นรูปภาษาเทียบเคียงธรรมชาติ แต่มีอัตราการใช้ต่ำ และ (4) คำว่า “หนึ่ง” ใช้เทียบเคียงเพื่อบอกความหมายเชิงปริมาณ ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน และยังสามารถใช้สนับสนุนผลการศึกษาเชิงแบบลักษณัภาษาเรื่องพัฒนาการทางความหมายของคำบอกจำนวนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละภาษา

Keywords:

— V,
aspectual meaning,
equivalence,
translation

Abstract

The objective of this research is to study and analyze the Chinese structural pattern “— V” in both incomplete and complete sentences, through comparison with equivalent expressions in Thai. The methodology involved collecting data and categorizing Thai equivalents based on syntactic structure, followed by an analysis of the aspectual meaning conveyed by “—”. The data sources included the *Modern Chinese–Thai Dictionary*, Laoshe’s *Rickshaw Boy*, and Bajin’s *Spring*. The findings show that: (1) In both types of sentences, the structure “— V” is most commonly translated using verbs or verb phrases in Thai; however, these equivalents are generally unable to convey the aspectual meaning of “—”. (2) Structures such as “พอ... ก็...” (as soon as... then...) or temporal adverbs are considered ideal equivalents, but their frequency of use is low. (3) Certain verbs or verb phrases that inherently express aspectual meaning are regarded as natural equivalents, though they are also infrequently used. (4) The word “หนึ่ง” (one) is used to indicate quantitative meaning. The results of this study can be applied to Chinese language instruction and may also support typological studies on the semantic development of quantifiers across different languages.

1. ที่มาและความสำคัญ

คำบอกจำนวน “一” ในภาษาจีนนอกจากจะใช้บอกจำนวนซึ่งเป็นความหมายเนื้อความแล้ว ยังสามารถบอกความหมายไวยากรณได้อีกด้วย โดยเฉพาะความหมายไวยากรณที่ใช้บอกการณลักษณะหรือลักษณะของเหตุการณ์ ในภาษาอังกฤษเรียกว่า “aspect” ส่วนในภาษาจีนเรียกว่า “态” โดยใช้บอกการณระดับพลันทันทีของการกระทำ Chen Qian and Wang Jihong (2006) ได้อธิบายเกี่ยวกับคำบอกการณลักษณะ “一” ในมุมมองการศึกษาเชิงแบบลักษณภาษาไว้ว่า การที่คำบอกจำนวน “一” สามารถพัฒนาเป็นคำบอกการณลักษณะได้นั้นถือเป็นปรากฏการณพิเศษที่ไม่มีในภาษาอื่น

การศึกษาความหมายและการใช้ของ “一” ที่ได้รับความสนใจประเด็นหนึ่ง คือ “一” ตามด้วยคำกริยา หรือเรียกว่าโครงสร้าง “一 V” โดยโครงสร้างนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามตำแหน่งที่ปรากฏในประโยค ได้แก่ ปรากฏในประโยคย่อยส่วนหน้าหรือเรียกว่า “ประโยคไม่จบความ (非结句)” และปรากฏท้ายประโยคหรือเรียกว่า “ประโยคจบความ (结句)” ยกตัวอย่างเช่น “一 V” ในประโยค 我一说, 你必定乐意 จัดอยู่ในประโยคไม่จบความ ส่วน “一 V” ในประโยค 这部电影值得一看 จัดอยู่ในประโยคจบความ (Lu Shuxiang, 1999, pp. 599-600) ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างด้านพัฒนาการทางความหมายของคำบอกจำนวน “หนึ่ง” ในแต่ละภาษา ส่งผลให้เมื่อโครงสร้าง “一 V” ดังกล่าวถ่ายทอดเป็นภาษาอื่น อาจไม่สามารถใช้การประกอบกันระหว่างคำบอกจำนวนกับคำกริยาเช่นในภาษาจีนได้

การศึกษาเปรียบเทียบข้ามภาษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มักปรากฏผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ เช่น Ke Fei (2003), Wu Shanshan (2022) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาเปรียบเทียบที่เลือกภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาอังกฤษมาเป็นคู่เปรียบเทียบกับภาษาจีนยังพบไม่มากนัก ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย กล่าวคือ การศึกษาว่าโครงสร้าง “一 V” ทั้งที่ปรากฏในประโยคไม่จบความและประโยคจบความมีรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยเป็นอย่างไร อีกทั้งการวิเคราะห์ว่ารูปภาษาเทียบเคียงเหล่านี้สามารถแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “一” ได้ในระดับใด ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา คือ ช่วยให้เกิดความเข้าใจภาพรวมในการใช้รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “一 V” ทั้งสองประเภท ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาไวยากรณหรือการแปลได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการสนับสนุนผลการศึกษาเชิงแบบลักษณภาษาในประเด็นที่กล่าวถึงความพิเศษของคำบอกจำนวน “一” ในภาษาจีนให้มีความน่าเชื่อถือทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาและวิเคราะห์ระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ในโครงสร้างภาษาจีน “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความและประโยคจบความจากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย

3. แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิด ทฤษฎี

แนวคิดหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

3.1.1 ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ (对比语言学)

ว่าด้วยการเปรียบเทียบระหว่างภาษาสองภาษาหรือตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาเปรียบเทียบแบบทิศทางเดียว คือ จากภาษาจีนไปยังภาษาไทย ซึ่งการศึกษาทิศทางเดียวเช่นนี้ จัดอยู่ในประเภทย่อยของการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบประเภทที่เน้นการประยุกต์ (应用对比语言学) ตามแนวคิดของ Xu Yulong (1992) ดังภาพ

ภาพที่ 1

การศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบประเภทที่เน้นการประยุกต์รูปแบบทิศทางเดียว

$$(3) \quad \begin{array}{c} X \\ \vdots \\ A(Xa) \longrightarrow B(Xb) \end{array}$$

หมายเหตุ. ภาพแสดงการศึกษาศาสตร์เปรียบเทียบประเภทที่เน้นการประยุกต์รูปแบบทิศทางเดียว.

จาก 对比语言学的定义与分类 (p. 16), โดย Xu Yulong, 1992.

จากภาพที่ 1 นำเสนอทิศทางการศึกษาเปรียบเทียบทิศทางเดียว กล่าวคือ เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ของภาษาใดภาษาหนึ่งหรือภาษา A ว่าสะท้อนในอีกภาษาหนึ่งหรือภาษา B อย่างไร ในการศึกษาครั้งนี้ การเปรียบเทียบระหว่างภาษาอาศัยข้อมูลจากพจนานุกรมและนิยายภาษาจีน (เปรียบเสมือนภาษา A) และฉบับแปลไทย (เปรียบเสมือนภาษา B) เป็นพื้นฐานซึ่งเป็นการประยุกต์ในบริบทของการแปล

3.1.2 ความเทียบเท่าในการแปล

ว่าด้วยรูปแบบความเทียบเท่าในการแปลสองรูปแบบตามแนวคิดของ Nida (1964) ได้แก่ ความเทียบเท่ารูปแบบ (Formal Equivalence) ที่เน้นการรักษาโครงสร้างหรือรูปแบบ

ของภาษาต้นฉบับในภาษาปลายทาง และความเท่าเทียมแบบพลวัต (Dynamic Equivalence) ที่เน้นการสื่อความที่ผู้อ่านภาษาปลายทางสามารถทำความเข้าใจได้มากกว่าเน้นการรักษาโครงสร้างหรือรูปแบบของภาษาต้นฉบับ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดข้างต้นเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” จากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย

3.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโครงสร้าง “— V” ในภาษาจีนออกเป็นสองหัวข้อใหญ่ ดังนี้

3.2.1 ความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ในโครงสร้าง “— V”

โครงสร้าง “— V” ประกอบด้วยคำบอกจำนวน “—” วางข้างหน้าหน่วยหลักของภาคแสดง ได้แก่ คำกริยาหรือคำคุณศัพท์ (โดยมากเป็นคำกริยาจึงใช้ “V” เป็นตัวแทน) ในระยะแรกของการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับความหมายไวยากรณ์ของ “—” รวมถึงการใช้โครงสร้าง “— V” ในประโยค Lu Shuxiang (1944, p. 410) อธิบายว่า “—……” เป็นโครงสร้างที่ใช้แสดงว่าเหตุการณ์สองเหตุการณ์นั้นเกิดต่อเนื่องกันที่ โดยมากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา ก่อนหลัง แต่มักจะแฝงความหมายว่าเป็นการสมมติด้วย เช่น “一开口, 人就笑” สื่อความหมายว่า “ยิ้ม” เกิดต่อเนื่องจาก “เปิดปาก (พูด)” ทั้งนี้ ในที่นี้ บอกเป็นนัยว่า ความหมายโดยทันทีนั้นเกี่ยวข้องกับการปรากฏของ “—” ในเวลาต่อมา Zhan Kaidi (1987) เรียกโครงสร้าง “—” ที่นำหน้าคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้แสดงการณัลักษณะ (态) กล่าวคือ แสดงกริยาอาการ การเปลี่ยนแปลงหรือการปรากฏที่เกิดขึ้นในเวลาสั้น ๆ อีกทั้งบอกเป็นนัยว่าจะนำไปสู่ผลหรือสภาพบางอย่าง โครงสร้างนี้มีปรากฏในประโยคไม่จบความ นอกจากนี้ โครงสร้าง “— V” ยังสามารถปรากฏในประโยคจบความ สื่อความหมายว่า เป็นการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาด้าน ๆ แต่ไม่ได้บอกเป็นนัยว่าจะเกิดผลหรือสภาพบางอย่างตามมา เช่น “买点儿糖瓜儿, 搁桌上摆摆, 临完大伙儿一吃” (“รับประทาน” บอกเพียงการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาด้าน ๆ) โดยโครงสร้างนี้มีปรากฏในข้อมูลงานเขียนที่มีลักษณะเป็นภาษาพูด (口语的书面材料) เช่น การสนทนาตลกขบขัน (相声) การเล่าเรื่องหนังสือ (评书) การร้องอุปรากรจีน (京剧道白) และนิยาย (小说) เป็นต้น

นอกจากนี้ นักวิชาการยังกำหนดชื่อเรียก “—” ที่แตกต่างกันออกไป เช่น Wang Huayun (1994) เรียก “—” ว่าเป็นคำวิเศษณ์บอกการณัลักษณะ (时态副词) ที่ช่วยแสดงความหมายของกริยาหรือการกระทำว่าได้เกิดขึ้นแล้ว (表示的是实现) ดังตัวอย่าง “仿佛董

洁夫一看他这身打扮就知道他是来要钱的” ความหมายของ “—” ในที่นี้บอกทั้งระยะเวลาอันสั้นและบอกว่าได้เกิดขึ้นแล้ว (短时实现) Yin Zhiping (1999) ได้สรุปความหมายและการใช้โครงสร้าง “— V” ไว้สองประเด็น คือ ความหมายพื้นฐานที่ใช้สืบต่อจากโครงสร้าง “คำบอกจำนวน + V” ในสมัยโบราณ คือ ปริมาณของการกระทำ (动量义) และความหมายไวยากรณ์ บอกการเริ่มต้นของการกระทำ เรียกว่า “始点体” กล่าวคือ จุดเริ่มต้นของกริยาอาการ พฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง ดังตัวอย่าง “他把酒斟到茶杯里, 一仰脖就灌了一大口” ในที่นี้ การกระทำของกริยา “仰 (脖)” เกิดขึ้นหนึ่งครั้งและเมื่อเริ่มเกิดการกระทำนี้ก็จะนำมาสู่การเกิดการกระทำในประโยคย่อยส่วนหลัง Li Yuming (2000, p. 195) เรียก “—” ว่าเป็น “คำบ่งชี้การณลักษณะที่เกิดขึ้นหรือเสร็จสิ้นเร็ว ๆ นี้” (最近完成体的标记) แสดงการรับช่วงต่อกันโดยฉับพลันทันที (瞬接) ระหว่างกริยาลีทั้งสองหน่วย ดังตัวอย่าง “一毕业, 左滕就到前线部队结婚去了” ในที่นี้ หลังจากการกระทำ “毕业” เกิดขึ้นไม่นาน (เกิดขึ้นเร็ว ๆ นี้) ก็เกิดการกระทำต่อมาคือ “结婚”

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่า การศึกษาในระยะแรกเป็นการนำเสนอแนวคิดและข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับความหมายไวยากรณ์ของ “—” ในโครงสร้าง “— V” แม้ว่า “—” จะได้รับการนิยามความหมายและการใช้ที่หลากหลาย แต่ก็พอจะสรุปเป็นแนวคิดที่ไปในทิศทางเดียวกันได้ว่า “—” ช่วยเพิ่มความหมาย “ระยะเวลาสั้น ๆ” “ลักษณะฉับพลันทันที” ให้แก่การกระทำได้ ซึ่งในเวลาต่อมา นักวิชาการหลายท่านเรียกว่า “瞬时义” นอกจากนี้แนวคิดการแบ่งประเภทตามตำแหน่งในประโยคของโครงสร้าง “— V” ก็ยังถูกนำไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาโครงสร้าง “— V” ในระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้นอีกด้วย เช่น Chen Guang (2003) เรียก “—” ว่าเป็นคำบอกการณลักษณะฉับพลันทันทีหรือ “瞬时体” โดยคิดว่าบริบทที่ปรากฏของโครงสร้าง “— V” มีผลต่อระดับของความหมายที่เข้มข้นหรือเจือจาง (强瞬时义/弱瞬时义) ของ “—” กล่าวคือ ในสถานการณ์ที่อาจมีหรือไม่มีประโยคย่อย (หรือกริยาลี) ตามมาข้างหลังโครงสร้าง “— V” ก็ได้ จะมีระดับความเข้มข้นของความหมายบอกการณลักษณะฉับพลันทันทีของ “—” มากกว่าในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีประโยคย่อย (หรือกริยาลี) ตามมาข้างหลังโครงสร้าง “— V” ทั้งนี้ ในสถานการณ์หลัง มักนำไปใช้ในลักษณะที่ต้องการเน้นว่าเหตุการณ์ที่ตามมานั้นเกิดขึ้นต่อเนื่องจากเหตุการณ์ข้างหน้าทันที ยกตัวอย่างเช่น ความเข้มข้นของความหมายบอกการณลักษณะฉับพลันทันทีของ “—” ใน “她望了一眼这亲切的地方, 胸口不由一热” (หลังจากได้เห็นสถานที่ที่คุ้นเคย ก็เกิดความรู้สึกตื่นเต้นหรืออบอุ่นใจขึ้นมาทันที) สูงกว่าใน “杜逢时拍屁股一走, 杨妈就趴了架” (จากไปเฉย ๆ ทำให้อีกฝ่ายขาดที่พึ่งพิง)

ในระยะต่อมา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ศึกษาและอธิบายความหมายและการใช้ที่ละเอียดมากขึ้น ได้แก่ Wu Chunxian (2001) เน้นศึกษาเฉพาะโครงสร้าง “—V” ที่ปรากฏ

ในประโยคไม่จบความ โดยได้สรุปความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยคย่อยที่ใช้โครงสร้าง “—V” กับประโยคย่อยที่ตามมาไว้หลายประเภท เช่น เหตุการณ์สมมติและผลที่ตามมา ดังตัวอย่าง “我一说,你必定乐意” การกระทำและผลที่ตามมา ดังตัวอย่าง “朱怀镜觉得窗帘亮得异常,下床拉开窗帘一看,果然下雪了” เช่นเดียวกันกับ Ye Yuchun (2006) ซึ่งเลือกศึกษาเฉพาะโครงสร้าง “—V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความโดยได้วิเคราะห์ลักษณะเด่นด้านความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ในโครงสร้าง “—V” ไว้ 4 ความหมาย คือ ปริมาณน้อย ทันที กิริยาอาการ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทันที (少量; 瞬时; 动作; 变化瞬时完毕) และสรุปเงื่อนไขการนำไปใช้ไว้ 3 ข้อ ได้แก่ (1) ใช้ในการดึงความสนใจ ดังตัวอย่าง “我往池塘里一看,特别脏,甚至有很多泡在上面浮着” (การปรากฏของ “—” ช่วยดึงความสนใจที่มีต่อเนื้อหาที่ตามมา) (2) ใช้ในการบอกการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเคลื่อนไหวไปยังสภาพนิ่งคงอยู่อย่างนั้น ดังตัวอย่าง “老太太在摇椅上坐,叉着手” (การปรากฏของ “—” บอกสภาพนิ่งของกริยา “坐” จากเดิมอาจมีการเคลื่อนไหว) และ (3) ใช้ในการบอกการเกิดขึ้นอย่างฉับพลันทันทีของการกระทำ ดังตัวอย่าง “问他其中原由,他淡淡地一笑,吐出他的‘六字真言’——人格、奋斗、机遇” (การกระทำ “笑” เกิดขึ้นอย่างฉับพลันทันที) ในขณะที่ Zhu Li and Yuan Ziyuan (2014) กล่าวว่า “—V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความให้ความหมายว่า เป็นเงื่อนไขที่เพียงพอ (充分条件) หรือกำลังที่เพียงพอ (足量) ต่อการเกิดการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพในมุมมองของผู้สื่อสาร กล่าวอย่างง่ายคือ “—” นั้นเป็น “ชนวน” ที่ทำให้เกิดผลในประโยคย่อยที่ตามมา นอกจากนี้ “—” ยังช่วยให้ “V” ที่ตามมานั้นโดดเด่นขึ้นมาด้วย ทำให้ผู้รับสารจดจำอยู่ที่การกระทำตั้งแต่ต้นจนจบว่าจะเป็นอย่างไรมากกว่าสิ่งที่น่าสนใจคือ “—” มิได้ถูกมองว่าแฝงความหมายทางไวยากรณ์ เช่น การเกิดทันทีทันใด การเสร็จสิ้นหรือการบอกผล ความหมายเหล่านี้ล้วนได้รับมาจากหน่วยอื่น ๆ ที่แวดล้อมทั้งสิ้น ดังตัวอย่าง “我一说,你必定高兴” (การกระทำ “一说” เพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดกิริยาอาการที่ตามมา) ส่วน “—V” ที่ปรากฏในประโยคจบความ ให้ความหมายว่า มักเป็นผลหรือสภาพที่คงอยู่หลังจากเกิดการกระทำ ดังตัวอย่าง “这位老道进到屋里,往那这么一坐” (การกระทำ “一坐” เป็นกิริยาอาการที่เกิดต่อเนื่องและคงอยู่อย่างนั้นหลังจากเกิดการกระทำ “进到屋里”)

3.2.2 โครงสร้าง “—V” ในมุมมองการศึกษาข้ามภาษา

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง “—V” ในมุมมองการศึกษาข้ามภาษา ในที่นี้ หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์ว่าโครงสร้าง “—V” ถ้ายทอดเป็นภาษาอื่นอย่างไร รวมถึงการศึกษา ในมุมมองที่กว้างขึ้นอย่างการศึกษาเชิงแบบลักษณ์ภาษาว่าคำบอกการณัลักษณะในภาษาต่าง ๆ นั้นจะมีพัฒนาการมาจากคำบอกจำนวนได้เหมือน “—” ในภาษาจีนหรือไม่

Ke Fei (2003) เลือกศึกษาเรื่องลักษณะเด่นของโครงสร้าง “把” โดยหนึ่งในโครงสร้างย่อยที่ศึกษานั้น คือโครงสร้าง “把 N — V” เขากล่าวว่า คำบอกจำนวน “一” ข้างหน้า “V” เป็นคำวิเศษณ์ เมื่อแปลหรือถ่ายทอดโครงสร้าง “把 N — V” เป็นภาษาอังกฤษ โดยทั่วไปแล้วจะเหลือเพียงการเทียบแปลเฉพาะคำกริยาหลักหรือหน่วยหลักของภาคแสดงเท่านั้น ไม่ปรากฏคำเทียบเคียงของ “一” ทำให้ไม่สามารถรักษาความหมายของคำวิเศษณ์ คำนี้ไว้ได้ เช่น 很娇媚地把头一扭, 她又吃吃地笑着 ถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า She **tilted** her head coquettishly and giggled ในที่นี้ คำกริยา “tilt (ed)” ใช้เทียบเคียงกับ “一扭” Wu Shanshan (2022) สืบค้นและเปรียบเทียบรูปภาษาที่ใช้แสดงความหมายบอกการณลักษณะฉบับพลันทันทีในภาษาจีนและภาษาอังกฤษ พบว่า ในภาษาจีน รูปภาษาที่ใช้แสดงความหมายบอกการณลักษณะฉบับพลันทันทีมักจะอยู่ที่ภาคแสดงหรือหน่วยหลักของภาคแสดง แต่ในภาษาอังกฤษนั้นไม่เหมือนกัน อาจจะเป็นภาคแสดง บทประธาน บทกรรม ซึ่งโดยมากมักจะเป็นนามวลี ตัวอย่างเช่น 他使劲一推, 门砰的一声关上了 หากถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษจะได้ว่า She gave the door **a good hard slam** ซึ่งเป็นการปรับโครงสร้าง บทขยายกริยา + กริยา (一推) เป็นนามวลี (a good hard slam) เมื่อพิจารณาเพียงผิวเผิน “一” อาจจะสามารถเทียบเคียงกับ “a” แต่ในความเป็นจริงแล้ว ในประโยคภาษาอังกฤษ ไม่สามารถถอดความหมายบอกการณลักษณะฉบับพลันทันทีของ “一” ได้

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ คือ พัฒนาการทางความหมายของคำบอกจำนวนในภาษาต่าง ๆ Chen Qian and Wang Jihong (2006) อ้างอิงผลการศึกษาของ Bybee et al. (1994) ซึ่งได้สำรวจเกี่ยวกับต้นกำเนิดคำศัพท์ที่ใช้บ่งชี้การณลักษณะ (时体标记的词汇源头) ในภาษาต่าง ๆ รวม 76 ภาษา แต่ไม่พบว่าคำบอกจำนวน “หนึ่ง” นั้นจะมีพัฒนาการทางความหมายเช่นนี้ได้ จึงนำมาสู่สรุปผลการศึกษาว่าความหมายบอกการณลักษณะ “一” ถือเป็นปรากฏการณ์พิเศษ และผลการศึกษาของ Heine and Kuteva (2002) ที่ได้วิเคราะห์พัฒนาการทางความหมายของคำที่ความหมายเดิมคือ บอกจำนวน “หนึ่ง” ของภาษาต่าง ๆ ในโลก พบว่าความหมายไวยการณทั้ง 9 ความหมาย ที่ถูกเอ่ยถึงนั้น¹ ไม่มีการบอกการณลักษณะเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ (完整体) โดยสามารถอธิบายที่มาของพัฒนาการของความหมายคำศัพท์จากการบอกจำนวนไปสู่การบอกการณลักษณะเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ (完整体) ของ “一” ได้ว่าการใช้คำบอกจำนวน “一” ข้างหน้ากริยาเพื่อบอกจำนวนครั้งของการกระทำนั้น คำบอกจำนวน

---

¹ Heine and Kuteva (2002, pp. 219-226) ได้อธิบายความหมายทั้ง 9 ความหมาย และยกตัวอย่างการใช้ในบางภาษาของคำบอกจำนวน “หนึ่ง (one)” จากความหมายบอกจำนวน (numeral) ไปยังความหมายอื่น ได้แก่ ลำพัง (alone), ไม่ใช่เฉพาะเจาะจง (indefinite), สรรพนามที่ไม่ชี้เฉพาะเจาะจง, (indefinite pronoun), เท่านั้น (only), อื่น (other), เหมือนกัน (same), คำชี้เอกพจน์ (singulative), ประมาณ (some, about) และด้วยกัน (together)

“—” ถือเป็นจำนวนที่มีความชัดเจน เมื่อนำไปใช้ นอกจากจะบอกจำนวนครั้งของการกระทำแล้วยังถือเป็นการยอมรับการมีอยู่หรือเป็นการเจาะจงเหตุการณ์นั้น ๆ ว่าได้เกิดขึ้นแล้ว ทำให้การใช้เช่นนี้ได้แฝงพันธุกรรมด้านความหมาย (语义基因) เกี่ยวกับการบอกการณลักษณะไว้

สรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง “— V” ได้รับความสนใจจากนักวิชาการชาวจีนอย่างต่อเนื่อง การปรากฏของคำบอกจำนวน “—” ในตำแหน่งนี้อาจเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเดิมที่ใช้ในสมัยโบราณ ซึ่งในปัจจุบันมีพัฒนาการความหมายไปในเชิงนามธรรมมากขึ้น นั่นคือ การบอกการณลักษณะนับพลันทันที โดยความหมายที่หลากหลายเหล่านี้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ พัฒนาการทางความหมายของคำเกี่ยวข้องข้องกับการรับรู้และการทำความเข้าใจของคนจีนที่มีต่อคำบอกจำนวนคำนี้ Pan Jie (2008, pp. 30-31) กล่าวว่าคนจีนโบราณคิดว่า “—” เป็นจุดเริ่มต้นของการบอกจำนวนและเป็นความสมบูรณ์ของสรรพสิ่ง (ภาษาจีนใช้ว่า “数之始而物之极也”) ความเข้าใจเช่นนี้เป็นที่มาของการกลายทางความหมายเป็น “เป็นหนึ่ง (同一) ทั้งหมด (全) ใจจดใจจ่อ (专一)” และจากการใช้เป็นคุณศัพท์ก็พัฒนาไปเป็นการใช้เป็นวิเศษณ์ โดยสาเหตุสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของคำในประโยค ได้แก่ การวางข้างหน้าคำกริยาเพื่อทำหน้าที่บทยายกริยา จึงเห็นได้ว่า การทำความเข้าใจของคนแต่ละเชื้อชาติที่แตกต่างกันส่งผลต่อการใช้คำหรือการใช้ภาษาที่อาจแตกต่างกันด้วย สำหรับการศึกษข้ามภาษา ส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษมักจะเป็นภาษาต่างประเทศภาษาแรกที่ถูกเลือกมาเปรียบเทียบ ส่วนภาษาอื่นรวมถึงภาษาไทยยังไม่ได้ถูกเลือกมาเป็นคู่เปรียบเทียบมากนัก ทั้งนี้ ภาษาไทยมีลักษณะภาษาเป็นคำโดดเช่นเดียวกับภาษาจีน ผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย สามารถเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบระหว่างภาษาที่มีลักษณะภาษาคล้ายคลึงกัน ซึ่งถือเป็นการเพิ่มคุณค่าทางการศึกษาเชิงแบบลักษณ์ภาษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้อีกทางหนึ่ง

4. ข้อมูลและวิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ข้อมูลที่ใช้วิจัย

ตัวอย่างที่สำรวจคือรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้างภาษาจีน “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความและประโยคจบความ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

4.1.1 ประเภทพจนานุกรม สืบจากพจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่

ตัวอย่างภาษาจีนที่ปรากฏในพจนานุกรมถือเป็นตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะผู้จัดทำพจนานุกรมแล้วว่าทั้งด้านการประกอบสร้างและความหมายมีความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์จีนปัจจุบัน และยังมีฉบับแปลภาษาไทยที่สามารถสืบค้นรูปภาษาเทียบเคียงได้

4.1.2 ประเภทวรรณกรรม สืบจากนิยายของเหลาเสอ (老舍) 1 เรื่อง คือ คนลากรถ (骆驼祥子) นิยายของปาจิฉิน (巴金) 2 เรื่อง คือ บ้าน (家) และฤดูใบไม้ผลิ (春)

ตามที่ Zhan Kaidi (1987) ระบุว่า โครงสร้าง “— V” มักปรากฏในข้อมูลงานเขียนที่มีลักษณะเป็นภาษาพูด ซึ่งนิยายก็จัดอยู่ในข้อมูลงานเขียนลักษณะนี้ ผู้วิจัยเลือกนิยายขนาดยาว เนื่องจากมีแนวโน้มที่อัตราการปรากฏของโครงสร้าง “— V” จะสูงกว่างานเขียนขนาดสั้น ทั้งนี้ นิยายจีนสมัยใหม่ที่คัดเลือกมานั้น มีการใช้ภาษาที่เป็นต้นแบบของการใช้ภาษาจีนตามหลักไวยากรณ์จีนปัจจุบัน ผลงานของนักเขียนมักได้รับการอ้างอิงในตำราไวยากรณ์จีน สะท้อนว่า การใช้ภาษานั้นถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ในส่วนของฉบับแปลภาษาไทย นิยายทั้งสามเรื่องแปลโดยผู้แปลคนละท่าน ความหลากหลายในด้านผู้แปลสามารถช่วยสะท้อนความแตกต่างในการถ่ายทอดโครงสร้าง “— V” จากภาษาต้นฉบับสู่ภาษาปลายทาง โดยอาจชี้ให้เห็นว่า รูปภาษาเทียบเคียงใดพบได้ทั่วไป และรูปภาษาเทียบเคียงใดเป็นการเลือกใช้ที่เฉพาะตัวของ ผู้แปลแต่ละท่าน เป็นต้น

4.2 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) รวบรวมข้อมูลรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยจากกลุ่มตัวอย่าง
- 2) จัดประเภทรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย โดยอาศัยโครงสร้างเป็นเกณฑ์
- 3) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง การบรรยายพร้อมทั้งแสดงตัวอย่างประกอบ

4.3 เกณฑ์การพิจารณาระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” จากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” จากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยโดยอาศัยแนวคิดภาษาศาสตร์เปรียบเทียบประเภทที่ เน้นการประยุกต์ของ Xu Yulong (1992) และแนวคิดด้านการแปลของ Nida (1964) เป็นพื้นฐาน กล่าวคือ ภาษา A ถ่ายทอดเป็นภาษา B อย่างไรก็ตาม สามารถพิจารณาจากความสอดคล้องกันระหว่างรูปภาษาและความหมายเป็นสำคัญ ในที่นี้ คำว่า “—” ในโครงสร้าง “— V” เป็นรูปภาษาของคำบ่งชี้การณัลักษณะ แสดงความหมายบอกการณัลักษณะฉับพลันทันที เมื่อโครงสร้างนี้ ถ่ายทอดเป็นภาษาไทย อาจสามารถหรือไม่สามารถถ่ายทอดรูปภาษาและความหมายของ ภาษา A ทั้งสองด้าน โดยสามารถแจกแจงระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ในรูปภาษาเทียบเคียงจากความสอดคล้องกันระหว่างรูปภาษาและความหมายได้ 3 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 1

เกณฑ์การพิจารณาระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” จากรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย

ระดับ	ความสอดคล้อง	
	รูปภาษา	ความหมาย
ระดับสูง	แสดงคำบอกการณัลักษณะที่สอดคล้องกับ “—”	แสดงความหมายลักษณะฉับพลันทันทีได้เช่นเดียวหรือใกล้เคียงกับ “—”
ระดับกลาง	ไม่แสดงคำบอกการณัลักษณะที่สอดคล้องกับ “—”	แสดงความหมายลักษณะฉับพลันทันทีได้เช่นเดียวหรือใกล้เคียงกับ “—”
ระดับต่ำหรือไม่มี	ไม่แสดงคำบอกการณัลักษณะที่สอดคล้องกับ “—”	ไม่แสดงความหมายลักษณะฉับพลันทันทีเช่นเดียวหรือใกล้เคียงกับ “—”

คำอธิบายประกอบเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณามีดังนี้

ระดับสูง : มีความสอดคล้องทั้งด้านรูปภาษาและความหมาย ในที่นี้ คำที่แสดงความหมายบอกการณัลักษณะที่สอดคล้องกับ “—” อาจเป็นคำบอกจำนวน “หนึ่ง” หรือไม่ได้หากว่า “หนึ่ง” สามารถใช้ได้ นั้นหมายความว่า พัฒนาการทางความหมายเช่นนี้อาจไม่ใช่ปรากฏการณัพิเศษที่พบในภาษาจีนเท่านั้น รูปภาษาเทียบเคียงเช่นนี้สามารถเรียกว่ารูปภาษาเทียบเคียงในอุดมคติตามแนวคิดของ Nida (1964)

ระดับกลาง : มีความสอดคล้องด้านความหมายเป็นหลัก อาจไม่ปรากฏคำเทียบเคียงที่แสดงความสอดคล้องด้านรูปภาษา โดยสามารถรับรู้ความหมายบอกการณัลักษณะที่สอดคล้องกับ “—” ได้จากคำอื่นหรือบริบทแวดล้อม เช่น ความหมายของกริยาบางคำอาจแฝงความหมายบอกการณัลักษณะในตัว เป็นต้น รูปภาษาเทียบเคียงเช่นนี้สามารถเรียกว่ารูปภาษาเทียบเคียงธรรมชาติตามแนวคิดของ Nida (1964)

ระดับต่ำหรือไม่มี : ไม่มีมีความสอดคล้องทั้งด้านรูปภาษาและความหมาย ในที่นี้สถานการณ์การเทียบเคียงจะคล้ายคลึงกับการเปรียบเทียบระหว่างภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ ทั้งกรณีทีในภาษาอังกฤษคงไว้เพียงกริยาเปล่า หรือการปรากฏคำที่ดูเหมือนเป็นคำเทียบเคียงของ “—” แต่ไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณัลักษณะได้อย่างการใช้ “a”

5. ผลการวิจัย

หลังจากรวบรวมข้อมูลและจัดประเภทรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยโดยใช้โครงสร้างเป็นเกณฑ์ พบว่า โครงสร้าง “— V” ทั้งสองโครงสร้างมีรูปภาษาเทียบเคียงที่คล้ายคลึงกัน โดยมีความแตกต่างกันเล็กน้อยด้านความหลากหลาย สิ่งที่นาสนใจจากการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ

คือ ข้อมูลด้านปริมาณและข้อมูลด้านการกระจายเหล่านี้อาจไม่สัมพันธ์โดยตรงกับ ระดับการแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ที่แฝงอยู่ในรูปภาษาเทียบเคียงแต่ละประเภท ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

5.1 รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความหรือ “— V...”

จากข้อมูลประโยคที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด 381 ประโยค ผู้วิจัยสรุปข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความ

รูปภาษาเทียบเคียง	จำนวน (381)	ร้อยละ	การกระจายในแหล่งข้อมูล
กริยา (วลี)	258	67.72	ทุกแหล่งข้อมูล
พอ/เมื่อ...ก็...	80	21.00	ทุกแหล่งข้อมูล
คำแสดงปริมาณของการกระทำ	18	4.72	ทุกแหล่งข้อมูล
พอ/เมื่อ...จึง..., พอ/เมื่อ..., พอ/เมื่อ...จะ...	16	4.20	พจนานุกรมฯ คนลากรถ ฤดูใบไม้ผลิ
คำวิเศษณ์บอกเวลา	4	1.05	คนลากรถ บ้าน ฤดูใบไม้ผลิ
ถ้า/หาก...(ก็)...	4	1.05	คนลากรถ ฤดูใบไม้ผลิ
ทันทีที่...ก็...	1	0.26	บ้าน

จากตารางที่ 2 รูปภาษาเทียบเคียงที่มีปริมาณและการกระจายสูงที่สุด คือ กริยา (วลี) ส่วนรูปภาษาเทียบเคียงที่มีปริมาณและการกระจายต่ำที่สุด คือ โครงสร้าง “ทันทีที่...ก็...” ซึ่งหากพิจารณาเพียงผิวเผินจะเห็นได้ว่า การเลือกใช้โครงสร้าง “ทันทีที่...ก็...” น่าจะสามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ได้ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากกว่า จึงเห็นได้ว่า ข้อมูลด้านปริมาณและข้อมูลด้านการกระจายไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับการแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ที่แฝงอยู่ในรูปภาษาเทียบเคียง

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรูปภาษาเทียบเคียงแต่ละประเภท โดยเรียงลำดับจากประเภทที่พบมากที่สุดไปยังประเภทที่พบน้อยที่สุด รายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 กริยา (วลี)

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นกริยาหรือกริยาวลี ตัวอย่างเช่น

- (1a) 觉新把眉头一皱, 心里想: “难题又来了!”
 เจี้ยซินขมวดคิ้ว คิดอยู่ในใจว่า “ปัญหายุ่งยากมาอีกแล้ว!”
 (ปาจิ้น, 2537; Bajin, 2013)
- (1b) 觉慧朝自己身上一看, 原来一条棉被压着自己的半个身子。
 他把棉被掀开, 才知道昨夜他没有脱衣服就胡乱地倒在床上睡了。
 เจี้ยฮุยมองดูตัวเอง ที่แท้ก็มีผ้าห่มนวมผืนหนึ่งทับอยู่บนร่างกาย
 ของเขาครึ่งตัว
 (ปาจิ้น, 2537; Bajin, 2013)

ตัวอย่าง (1a) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一皱” คือ ณ จุดเวลาที่เกิดการกระทำ “ขมวด (คิ้ว)” เกิดขึ้นในระยะเวลาสั้น ๆ และมีลักษณะฉับพลันทันที เหตุการณ์ที่เกิดตามมาต่อเนื่อง คือ ในใจคิด จะเห็นว่าคำกริยา “ขมวด” เป็นรูปภาษาเทียบเคียงของ “一皱” โดยไม่ปรากฏคำแวดล้อมในภาษาไทยที่สามารถสื่อความหมายของ “—” ในภาษาจีน ต่อมาในตัวอย่าง (1b) ก็เช่นกัน กริยาวลี “มองดู” เป็นรูปภาษาเทียบเคียงของ “一看” ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้กริยา (วลี) ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่ารูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้ไม่มีหรือไม่สามารถถ่ายทอดระดับการแสดงความหมายบอกรณลักษณ์ลักษณะของ “—” ได้

5.1.2 โครงสร้าง “พอ...ก็...” หรือ “เมื่อ...ก็...”

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นโครงสร้าง “พอ...ก็...” หรือ “เมื่อ...ก็...” จากคลังข้อมูลประโยคทั้งหมด 80 ประโยค แบ่งออกได้เป็นโครงสร้าง “พอ...ก็...” จำนวน 58 ประโยค และโครงสร้าง “เมื่อ...ก็...” จำนวน 22 ประโยค โดยสาเหตุที่ผู้วิจัยรวมทั้งสองโครงสร้างไว้ด้วยกัน เนื่องจากคำว่า “พอ” และ “เมื่อ” มีความหมายร่วมกันบางส่วน คือ ความหมายหนึ่งของคำว่า “พอ” คือ “เมื่อ, ครั้นเมื่อ, เพิ่ง” ตัวอย่างเช่น

- (2a) 雨一停息, 男女社员立即下地抢种。
 พอฝนหยุดตกสมาชิกคอมมูนทั้งชายและหญิงต่างก็แย่งกันปลูก
 พืชไร่
 (เชีรชย เอี่ยมวรมเมธ, 2563)

(2b) 顾不得敲门，顾不得叫一声，他一把拉开了门。一拉开门，他本能的退了回来。

แต่เมื่อเขาเปิดประตูเข้าไปแล้ว เขาก็ต้องรีบกลับออกมาโดยสัญชาตญาณ

(เหล่าเส่อ, 2533; Laoshe, 2022)

ตัวอย่าง (2a) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一停息” คือ ณ จุดเวลาที่ฝนหยุดตก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาต่อเนื่องทันที คือ สมาชิกคอมมูนทั้งชายและหญิงแย่งกันปลูกพืชไร่ เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทยอาศัยโครงสร้าง “พอ...ก็...” ในการแสดง ความหมายว่า หลังจากเหตุการณ์ “ฝนหยุดตก” เกิดขึ้นในระยะเวลาสั้น ๆ หรือในลักษณะฉับพลันทันที เหตุการณ์ “สมาชิกคอมมูนทั้งชายและหญิงแย่งกันปลูกพืชไร่” ก็เกิดต่อเนื่องตามมาอย่างกระชั้นชิด ต่อมาในตัวอย่าง (2b) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一拉开 (门)” คือ ณ จุดเวลาที่ดึงประตูให้เปิดออกได้ไม่นานและมีลักษณะฉับพลันทันที เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาต่อเนื่อง คือ เขากลับออกมาโดยสัญชาตญาณ เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย อาศัยโครงสร้าง “เมื่อ...ก็...” ในการแสดง ความหมายว่า หลังจากเหตุการณ์ “ดึงประตูให้เปิดออก” เกิดขึ้นในระยะเวลาสั้น ๆ หรือในลักษณะฉับพลันทันที เหตุการณ์ “เขากลับออกมาโดยสัญชาตญาณ” ก็เกิดต่อเนื่องตามมาอย่างกระชั้นชิด

จากตัวอย่าง (2a) - (2b) การใช้โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” สามารถแสดงให้เห็นการใช้รูปภาษาและความหมายร่วมกันในการถ่ายทอดภาษาต้นฉบับมาสู่ภาษาปลายทาง โดยหากเทียบคำต่อคำแล้วนั้น “พอ/เมื่อ” เสมือนเป็นคำที่ช่วยแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ในโครงสร้าง ส่วนคำว่า “ก็” นั้นปรากฏร่วมเพื่อแสดงความหมายอีกความหมายหนึ่งคือลักษณะอัติวิสัย³ ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้โครงสร้างข้างต้น ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่ารูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้มีระดับการแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ในระดับสูง

² รูป “的” เป็นรูปเขียนตามภาษาจีนต้นฉบับ ซึ่งใช้วางกำกับได้ทั้งบทชานามและบทชานกริยาในภาษาจีน ณ ขณะนั้น

³ การใช้โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” เทียบเคียงกับโครงสร้าง “— V...” มีความคล้ายคลึงกับการใช้โครงสร้างนี้เทียบเคียงกับโครงสร้าง “—...就...” ซึ่งในตัวอย่าง (2a) ก็สามารถได้ว่า “雨一停息，男女社员就立即下地抢种” ได้เช่นกัน สำหรับการปรากฏของคำวิเศษณ์ “就” นั้น Zhu Li and Yuan Ziyuan (2014) กล่าวว่า “就” “才” “便” ที่มีปรากฏร่วมกับ “— V” เป็นคำวิเศษณ์ที่แสดงลักษณะอัติวิสัยในระดับสูง จากแนวคิดนี้ คำว่า “ก็” ในภาษาไทยที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นคำเทียบเคียงของ “就” และมักปรากฏร่วมกับคำว่า “พอ” จึงน่าจะแสดงลักษณะอัติวิสัยในโครงสร้างได้เช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ การพิจารณาว่าโครงสร้าง “พอ...ก็...” กับโครงสร้าง “เมื่อ...ก็...” มีความหมายเหมือนกันนั้นเป็นการพิจารณาเพียงผิวเผินเท่านั้น การที่แต่ละคำยังมีความหมายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ความหมายร่วมกัน⁴ มีผลต่อการวิเคราะห์ความหมายของโครงสร้างที่สองคำนี้ปรากฏด้วย กล่าวคือ คำว่า “พอ” เดิมที่เป็นกริยาวิเศษณ์ (หรือเทียบเท่ากับคำคุณศัพท์ในภาษาจีน) ที่แสดงความหมายทั้งในด้านปริมาณ คือ บอกจำนวนของสิ่งต่าง ๆ (มากพอ) และด้านเวลา คือ บอกระยะเวลา (นานพอ) เมื่อนำไปใช้ในโครงสร้าง “พอ...ก็...” จะแฝงความหมายนอกเหนือจาก “เมื่อ, ครั้นเมื่อ, เพิ่ง” ว่าเป็นการกระทำที่ดำเนินถึงระดับหนึ่งที่เราเรียกว่า มากพอ (ความหมายด้านปริมาณ) กับความหมายว่า ในขณะที่, ในเวลาที่ (ความหมายด้านเวลา) ส่วนคำว่า “เมื่อ” ไม่ว่าจะป็นคำนามหรือคำสันธาน ล้วนแล้วแต่แสดงความหมายโดดเด่นเฉพาะด้านเวลา เมื่อนำไปใช้ในโครงสร้าง “เมื่อ...ก็...” จะแฝงความหมายว่า ในขณะที่, ในเวลาที่ (ความหมายด้านเวลา) เท่านั้น ความแตกต่างด้านความหมายนี้มีผลต่อการวิเคราะห์ระดับการแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ของทั้งสองโครงสร้าง กล่าวคือ โครงสร้าง “พอ...ก็...” สามารถแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ได้มากกว่า เนื่องจากความหมายด้านปริมาณที่แฝงอยู่ในคำว่า “พอ”

5.1.3 คำแสดงปริมาณของการกระทำ

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยกริยาหลัก และมักใช้การเติมลักษณนามตามด้วยคำว่า หนึ่ง หรือการเติมคำว่า นิดหนึ่ง หน่อยหนึ่ง เป็นต้น ไว้ข้างหลังกริยาหลักเพื่อบอกความหมายเชิงปริมาณ ตัวอย่างเช่น

(3a) 他便把身子一侧, 让出了一条路, 鸣凤马上跑出去了。

เขาเอี้ยวตัวไปข้างหนึ่ง หลีกทางให้หล่อน

(ปาจิณ, 2537; Bajin, 2013)

(3b) 觉民把眉头一皱, 沉吟地说: “这许多人去, 恐怕有问题。”

เจี่ยหมินขมวดคิ้วนิดหนึ่ง พึมพำเบา ๆ ว่า

(ปาจิณ, 2525; Bajin, 2015)

⁴ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ให้ความหมายของคำว่า “พอ” ดังนี้ (1) ว. เท่าที่ต้องการ, ควรแก่ความต้องการ, เต็มเท่าที่จำเป็น, เต็มตามต้องการ, เช่น ในการเดินทางจะต้องเตรียมเงินไปเท่าไรจึงจะพอ (2) ว. เหมาะ, เพียงทำได้, ควร (3) ว. ถูก, ชอบ, เช่น พอใจ พอตา พอหู (4) ว. อาจ ... ได้ เช่น ตาพอดู หูพอฟัง (5) ว. เมื่อ, ครั้นเมื่อ, เพิ่ง และให้ความหมายของคำว่า “เมื่อ” ดังนี้ (1) น. ครั้ง, คราว, เช่น เรื่องนี้เกิดเมื่อเขาไปต่างจังหวัด, โอกาส เช่น พบได้ทุกเมื่อ, ขณะที่ เช่น เมื่อเขาออกจากบ้าน ฝนก็ตก, คำนำหน้าคำบอกเวลาที่ล่วงไปแล้ว เช่น เมื่อคืนนี้ เมื่อเช้านี้ เมื่อวานขึ้น (2) สัน. ในขณะที่ เช่น เขามาเมื่อฉันเห็น

ตัวอย่าง (3a) - (3b) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “(把身子)一侧” “(把眉头)一皱” คือ ล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันที นั่นคือการกระทำเอี้ยวตัวและขมวดคิ้ว จากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมาอย่างกระชั้นชิด เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทยมีการใช้คำบอกปริมาณของการกระทำมาเทียบเคียง ในที่นี้ ดูเหมือนว่า “หนึ่ง” เทียบได้กับ “—” แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความหมายของ “หนึ่ง” จากตัวอย่างข้างต้นใช้เพื่อแสดงความหมายว่า หนึ่งข้าง หรือปริมาณน้อย ซึ่งการถ่ายทอดเช่นนี้ไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ได้ หรือหากจะพิจารณาอย่างไม่เคร่งครัดมากนัก จะกล่าวได้ว่า เป็นรูปภาษาที่แสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ได้บางส่วนที่เป็นความหมายเชิงเนื้อหาเท่านั้น ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้คำแสดงปริมาณการกระทำ ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่ารูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้สามารถถ่ายทอดระดับการแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ได้ในระดับต่ำ

5.1.4 โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...จึง...”, “พอ/เมื่อ...” และ “พอ/เมื่อ...จะ...”

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นโครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำสันธาน “พอ” หรือ “เมื่อ” ส่วนในประโยคย่อยส่วนหลังอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏคำปรากฏรวมได้แก่ “จึง” “จะ” จากคลังข้อมูลพบโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...จึง...” จำนวน 6 ประโยค โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...” จำนวน 6 ประโยค และโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...จะ...” จำนวน 4 ประโยค ตัวอย่างเช่น

(4a) 哪里想到会在此地相遇, 我一问起方知端的。

แต่พอผมถามเข้า, จึงรู้ต้นสายปลายเหตุ

(เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2563)

(4b) 朦胧中听见外面树叶哗哗响, 起先还以为是下雨, 仔细一听, 才知道是刮风。

แต่เมื่อเงี่ยหูฟังให้ถนัดแล้วจึงรู้ว่ามิพายุพัด

(เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2563)

ตัวอย่าง (4a) - (4b) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一问(起)” “一听” คือ ล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันที ได้แก่ ถาม (เข้า) และ เงี่ยหูฟัง จากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมาอย่างกระชั้นชิด ข้อสังเกตคือ ในประโยคย่อยที่ตามมาข้างหลังปรากฏคำวิเศษณ์ “方” “才” บอกความหมายไวยการณได้หลายความหมาย เช่น การกระทำเพิ่งจะเกิดขึ้น, การกระทำเกิดขึ้น (หรือสิ้นสุด) ช้ากว่าที่คิด เป็นต้น คำวิเศษณ์เหล่านี้ถือเป็นคำปรากฏรวม สามารถพิจารณาเป็นโครงสร้าง “—...方/才...” ได้ เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย ในรูปภาษาเทียบเคียงได้ใช้โครงสร้างที่มี

ความคล้ายคลึงกับโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” กล่าวคือ ยังคงใช้คำว่า “พอ” หรือ “เมื่อ” ขึ้นต้น แต่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยตรงคำสันธานที่ปรากฏรวม ซึ่ง คำสันธาน “จึง” ที่ปรากฏในโครงสร้างนั้นมาจากการเทียบเคียงกับคำวิเศษณ์ “方” “才” โดยตัวอย่างประโยคจากคลังข้อมูล จำนวน 5 ใน 6 ประโยค ล้วนเป็นไปตามสถานการณ์ข้างต้น⁵

ลำดับต่อมา ในรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยอาจจะไม่ปรากฏคำสันธานที่ปรากฏรวมกับคำว่า “พอ” หรือ “เมื่อ” เช่น

(5a) 不过回到冯家，一进屋立刻要把这些值钱首饰交还给老太太检起来，少一样也不行。

พอเหยียบเข้าบ้านเท่านั้น เครื่องตกแต่งเหล่านี้ต้องคืนให้ยายเผาเก็บไว้หมด

(ปาจิณ, 2525; Bajin, 2015)

(5b) 雾气一散，四处都显得十分开豁。

เมื่อหมอกสลายตัวไป ปรากฏว่าบรรยากาศสว่างโล่งไปหมด

(เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2563)

จากตัวอย่าง (5a) - (5b) จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้รูปภาษาเทียบเคียงนั้นได้รับอิทธิพลจากรูปภาษาเทียบเคียงหลัก ได้แก่ โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” อีกทั้ง ยังได้รักษารูปภาษาให้สอดคล้องกับรูปภาษาของภาษาต้นฉบับด้วย เมื่อในภาษาจีนไม่ปรากฏคำวิเศษณ์ใด ๆ ในประโยคย่อยที่อยู่ข้างหลังโครงสร้าง “— V” ในภาษาไทยก็อาจจะไม่ปรากฏคำเทียบเคียงของคำวิเศษณ์เหล่านั้นเช่นกัน

นอกจากนี้ ยังพบสถานการณ์ที่รูปภาษาเทียบเคียงมีการเพิ่มคำออกการณ์ลักษณะ ได้แก่ “จะ” ในประโยคเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของภาษาไทยมากขึ้น เช่น

(6a) 一到春节，街面儿上特别热闹。

พอถึงเทศกาลตรุษจีนตามท้องถนนจะคึกคักไปด้วยผู้คนมากเป็นพิเศษ

(เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2563)

⁵ ในจำนวนประโยคภาษาจีนทั้งหมด 6 ประโยค มีจำนวน 5 ประโยคที่ใช้โครงสร้าง “—...方/才...” ส่วนอีก 1 ประโยคไม่พบ “方/才” ปรากฏร่วมกับ “—” คือ 她刚要往下问，一看祥子垂头丧气的样子，车上拉着铺盖卷，把话咽了回去

- (6b) 等一转过年来,你再去拜个年,讨他个喜欢。我看他一喜欢,就弄点酒什么的,让他喝个痛快。

เมื่อถึงวันตรุษแก่จงไปไหว้ตรุษอีกด้วย เขาจะได้ชอบใจ

(เหลาเส่อ, 2533; Laoshe, 2022)

จากตัวอย่าง (6a) - (6b) จะเห็นได้ว่า ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一到” “一转过” คือ ล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันที ได้แก่ ถึง (วันสำคัญหรือเทศกาล) จากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมาอย่างกระชั้นชิด เมื่อพิจารณาโอกาสในการใช้ประโยค พบว่า เกี่ยวข้องกับการเหตุการณ์หรือการกระทำที่ยังมาไม่ถึง กล่าวคือ ตัวอย่าง (6a) เป็นข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ว่า เมื่อถึงเทศกาลตรุษจีนของทุกปี จะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ส่วนตัวอย่าง (6b) เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ข้างหน้าว่า เมื่อข้ามปีใหม่แล้ว จะทำอะไร แล้วจะเกิดอะไรขึ้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็น “มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง” “ทำอะไรหรือเกิดอะไรขึ้น” ในภาษาจีนนั้นได้เลือกใช้รูปภาษาที่ไม่ปรากฏคำชี้ใด ๆ ในประโยคเพื่อสะท้อนความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยคย่อยที่แฝงอยู่ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่เน้นการประกอบประโยคด้วยการอาศัยความสัมพันธ์ทางความหมายรูปแบบซ่อน (隐性的语义关系) หรือความสัมพันธ์ทางตรรกะ (逻辑关系)⁶ เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย อาจไม่สามารถใช้วิธีเดียวกันนี้แล้วสื่อความหมายอย่างชัดเจนได้ ดังเช่นในตัวอย่างประโยคทั้งสองข้างต้น การปรากฏของ “จะ” ถือเป็นคำชี้ที่ช่วยสะท้อนความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยคย่อยที่แฝงอยู่ หากไม่เติมเข้าไป ประโยคอาจขาดความหมาย “ยืนยันว่าจะเป็นเช่นนั้น” หรือ “แสดงความเป็นไปได้ที่จะเป็นจริง”

กล่าวโดยสรุป คือ การใช้โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...จึง...” “พอ/เมื่อ...” และ “พอ/เมื่อ... จะ...” ในการเทียบเคียง เป็นการใช้อ้างอิงหรือรับอิทธิพลจากการใช้โครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” โดยผู้วิจัยจัดว่า รูปภาษาที่เทียบเคียงเหล่านี้สะท้อนความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ในโครงสร้าง “— V...” ได้ในระดับสูง ไม่แตกต่างจากโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...”

5.1.5 คำวิเศษณ์บอกเวลา

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นการใช้คำกริยาวิเศษณ์ที่แสดงความหมายว่า ในทันที, ในขณะนั้น มาขยายกริยาหลัก ตัวอย่างเช่น

---

⁶ ธรรมชาติของภาษาจีนข้างต้น มักปรากฏชัดเจนมากขึ้นเมื่อเกิดการศึกษเปรียบเทียบระหว่างภาษา ดังเช่นที่นักวิชาการชาวจีน ได้แก่ Zhang Sijie and Zhang Boran (2001) Wang Zhi (2024) เป็นต้น กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ของภาษาจีนและภาษาอังกฤษว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การสร้างหรือประกอบประโยคในสองภาษามีความแตกต่างกัน คือ ในภาษาจีน มีความโดดเด่นเรื่อง การเชื่อมโยงประโยคแบบเรียงกันโดยไม่ใช้คำเชื่อม อาศัยความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในการสื่อความหมาย (มากกว่าการใช้คำไวยากรณ์กำกับ) หรือเรียกว่า 意合 ส่วนในภาษาอังกฤษ มีความโดดเด่นเรื่องการเชื่อมโยงประโยคแบบมีลำดับขั้น ให้ความสำคัญกับการใช้รูปภาษาให้สอดคล้องกับความหมาย หรือเรียกว่า 形合

- (7a) 她觉得心上一亮, 似乎一切的疑问都得到解答了。
 เธอรู้สึกว่่าจิตใจสว่างว่่าบขึ้น ปรห่หนึ่งว่่าข้อก้งขว้ท้งหมดไ้ได้รับ
 ค่ำตอบแล้วโดยสมบูรณ้
 (ปาจิดน, 2525; Bajin, 2015)
- (7b) 有时候腿脚正好溜开了, 想试着步儿加点速度, 肚子里绳绞
 似的一拧, 他缓了步, 甚至于忽然收住脚, 低着头, 缩着肚子,
 强忍一会儿。
 ทันไ้เด้นั้นก็เกิดมีอการปวดท้งขึ้นมคล่ำยกับถูกไ้ใครมบิได้ไ้
 ซึ่งทำให้เขาต้องผ่นไ้เท่ำลง
 (เหลลลลลล, 2533; Laoshe, 2022)

ตัวอย่าง (7a) - (7b) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一亮” “一拧” คือ ล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันที ได้แก่ สว่าง และเกิดมีอาการปวดท้องขึ้นมาคล้ายกับถูกใครมาบีบได้ จากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมาอย่างกระชั้นชิด เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย มีการใช้คำวิเศษณ์บอกเวลาคำว่า “วาบ” ซึ่งหมายถึง อาการที่ปรากฏขึ้นทันทีแล้วหายไป⁷ หรือคำว่า “ทันไ้เด้นั้น” เพื่อบอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นในขณะนั้น คำวิเศษณ์เหล่านี้มีส่วนช่วยในการแสดงความหมายลักษณะฉับพลันทันทีได้ ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้คำวิเศษณ์บอกเวลา ผู้วิจัยจึงจัดว่ารูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้สามารถถ่ายทอดระดับการแสดงความหมายบอกเหตุการณ์ลักษณะของ “—” ได้ในระดับสูง แต่ทว่า มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ หากว่าในประโยคปรากฏคำวิเศษณ์บอกเวลาที่มีความหมายทันที เช่น 突然 忽然 เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย คำว่า “ทันที” “ทันไ้เด้นั้น” เป็นต้น จะถูกพิจารณาเป็นคำเทียบเคียงกับคำวิเศษณ์เหล่านี้ก่อน เนื่องจากถือเป็นกรณั้ที่จับคู่ที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปไม่ว่่าประโยคนั้นจะมีหรือไม่มีโครงสร้าง “— V” ทำให้ไม่สามารถหารูปภาษาที่ชัดเจนมาเทียบกับ “—” ได้

5.1.6 โครงสร้าง “ถ้า/หาก...(ก็)...”

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นโครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำสันธาน “ถ้า/หาก” ในประโยคย่อยส่วนหน้า และในประโยคส่วนหลังมีคำสันธาน “ก็” ปรากฏรวมด้วยหรือไม่ก็ได้ จากคลังข้อมูลพบเพียง 4 ประโยค ได้แก่ “ถ้า...ก็...” จำนวน 3 ประโยค โครงสร้าง “หาก...” จำนวน 1 ประโยค ตัวอย่างเช่น

⁷ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ให้ความหมาย คำว่า “วาบ” ได้ ดังนี้ (1) ว. อาการที่รู้สึกร้อน เย็น กลัว ตกใจ เสียใจ เป็นต้น ขึ้นทันทีแล้วหายไปดบั้ไป เช่น เย็นววบ ใจหายววบ เสียววบ (2) ว. อาการที่ปรากฏขึ้นทันทีแล้วหายไป เช่น ไฟสว่างววบ. (3) ก. ปรากฏขึ้นทันทีแล้วหายไป เช่น แสงไฟววบขึ้น ความสำนึกผิดววบขึ้นในใจ

- (8) 孙侦探知道曹先生常上左宅去，也知道一追紧了的时候他必定到左宅去。他们不敢得罪左先生，而得吓一吓曹先生。และรู้ว่า ถ้าเจ้าเชียนเชิงถูกติดตามหนักเข้า ก็จะหนีไปอยู่ที่บ้านโจ้เชียนเชิง

(เหล่าเส่อ, 2533; Laoshe, 2022)

ตัวอย่าง (8) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一追紧”) คือ ณ จุดเวลาที่ถูกติดตามหนัก (อาการที่เกิดในระยะเวลาสั้น ๆ และมีลักษณะฉับพลันทันที ในความรู้สึกของผู้สื่อสาร) เมื่อใดนั้น เหตุการณ์ที่เกิดตามมาอย่างกระชั้นชิดคือ เขาจะต้องไปที่บ้านโจ้เชียนเชิง เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย จะเห็นว่า มีการใช้คำสันธาน “ถ้า” วางข้างหน้าประโยคเทียบเคียงของโครงสร้าง “— V” ตามด้วยประโยคย่อยที่แสดงเหตุการณ์ที่ตามมาต่อเนื่องทันที อีกทั้งยังปรากฏคำสันธาน “ก็” ร่วมด้วย เกิดเป็นโครงสร้าง “ถ้า...ก็...” แสดงความหมายหลัก คือบอกการคาดคะเนหรือคาดหมาย ความหมายของรูปภาษานี้ไม่สามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณ์ลักษณะของ “—” ได้ โดยเฉพาะลักษณะฉับพลันทันทีของ “ถูกตามติด” ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้โครงสร้าง “ถ้า...ก็...” ผู้วิจัยจึงจัดว่าเป็นรูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้ไม่มีหรือไม่สามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณ์ลักษณะของ “—” ได้

5.1.7 โครงสร้าง “ทันทีที่...ก็...”

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “— V...” เป็นโครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำวิเศษณ์บอกเวลา “ทันที” ประกอบกับประพันธสรรพนาม “ที่” ในประโยคย่อยส่วนหน้า และในประโยคส่วนหลังมีคำสันธาน “ก็” ข้างหน้ากริยาหลัก จากคลังข้อมูลพบเพียง 1 ประโยค ได้แก่

- (9) 老太爷一出现，全个堂屋立刻肃静了。
ทันทีที่ท่านใหญ่ปรากฏตัวขึ้น ภายในห้องโถงก็เงียบกริบลงฉับพลัน
(ปาจิ้น, 2537; Bajin, 2013)

ตัวอย่าง (9) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一出现” คือ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันที ได้แก่ ปรากฏ จากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมาอย่างกระชั้นชิด เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย มีการใช้โครงสร้างที่ถือว่าได้รับการยอมรับว่าเป็นรูปภาษาเทียบเคียงหลักรูปหนึ่งของโครงสร้าง “—...就...” นั่นคือ “ทันทีที่...ก็...”⁸ รูปภาษาเทียบเคียงนี้สามารถใช้เป็นรูปภาษาเทียบเคียงของโครงสร้าง “— V...”

⁸ ตามสื่อออนไลน์เกี่ยวกับสอนภาษาจีน เช่น ในช่องยูทูป “พูดจีนเก่ง” มีผู้ติดตามประมาณ 12,000 คน พบการใช้โครงสร้าง “ทันทีที่...ก็” หรือ “...ปุ๊บ ก็...ปั๊บ” ในการเทียบเคียงกับโครงสร้าง “—...就...” (พูดจีนเก่ง, 2564)

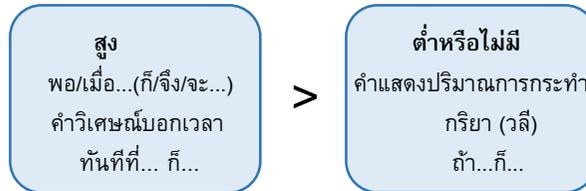
ได้เช่นเดียวกับโครงสร้าง “พอ...ก็...” เนื่องจากการใช้ “ทันทีที่” สามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ใกล้เคียงเช่นกัน แต่ในคลังข้อมูลกลับปรากฏเพียงหนึ่งประโยคเท่านั้น ทั้งนี้ สาเหตุที่อาจมีผลต่อการไม่เลือกใช้รูปภาษาเทียบเคียงรูปนี้คือ 1) ด้านผู้แปลไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ส่วนตัว ภูมิหลังของผู้แปล เป็นต้น ล้วนมีผลต่อการเลือกใช้รูปภาษา ทั้งนี้ จากการสำรวจรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “—...就(便)...” ในแหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษารุ่นนี้เพิ่มเติม พบว่า ส่วนใหญ่ใช้โครงสร้าง “พอ...ก็...” ในการเทียบเคียง⁹ พบเพียง 1 ประโยคเท่านั้นซึ่งมีที่มาจากผลงานแปลเรื่องบ้าน (家) เหมือนกันกับตัวอย่าง (9) ได้เลือกโครงสร้าง “ทันทีที่...ก็...” ในการเทียบเคียง ได้แก่ “可是他一回到家, 走进了大厅, 孤寂便意外地袭来了” ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยว่า “แต่**ทันทีที่**กลับถึงบ้าน เดินเข้าไปในหอกกลางความโดดเดี่ยวเปลี่ยวเปล่าก็**จู่โจม**เข้ามาโดยมิได้คิดฝัน” และ 2) ด้านพัฒนาการของการใช้ภาษาเนื่องจาก “ทันทีที่” อาจมีที่มาของการใช้ที่ซับซ้อน โดย ณ ช่วงเวลาที่ผู้แปลแปลผลงานการประพันธ์เพื่อนำมาใช้ในลักษณะนี้ยังไม่แพร่หลายเท่าในปัจจุบัน จึงไม่ถูกเลือกใช้¹⁰ ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้โครงสร้าง “ทันทีที่...ก็...” ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่า

⁹ อนุบายรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “—...就(便)...” โดยสังเขปได้ว่า จากจำนวนที่พบทั้งหมด 137 ประโยค รูปภาษาเทียบเคียงที่พบมากที่สุดคือโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” จำนวน 73 ประโยค (ร้อยละ 53.28) ประกอบด้วยโครงสร้าง “พอ...ก็...” 56 ประโยค และโครงสร้าง “เมื่อ...ก็...” 17 ประโยค รองลงมา ได้แก่ โครงสร้าง “...ก็...” จำนวน 19 ประโยค (ร้อยละ 13.87) ส่วนรูปภาษาเทียบเคียงอื่น ๆ มีจำนวนไม่มาก ได้แก่ โครงสร้าง “เมื่อ...(จึง/จะ)...” โครงสร้าง “พอ...(จะ)...” โครงสร้าง “ถ้า...(ก็/จะ)...” กริยา(วลี) คำวิเศษณ์บอกเวลา รวมถึงคำแสดงปริมาณการกระทำก็มีปรากฏเช่นกัน จากข้อมูลข้างต้น พบว่า รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้างนี้มีความใกล้เคียงกับรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V...” แต่อาจมีความแตกต่างกันในสัดส่วนของรูปภาษาเทียบเคียงบางประเภท

¹⁰ ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ไม่ปรากฏคำศัพท์คำว่า “ทันทีที่” หรือก็คือ “ทันที” กับ “ที่” เป็นคำสองคำแยกจากกัน คำสองคำนี้จัดอยู่ในชนิดคำที่ต่างกัน หน้าที่จึงมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยตั้งข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่า เดิมทีคำว่า “ทันที” ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์บอกเวลาควรจะใช้ขยายข้างหลังกริยาตามกฎการใช้คำวิเศษณ์บอกเวลาในภาษาไทย เช่น มาทันที ลูกทันที เป็นต้น (ใช้ว่า *ทันทีมา *ทันทีส่ง ไม่ได้) ส่วนคำว่า “ที่” สามารถมาใช้ร่วมกับ “ทันที” ได้ น่าจะเกิดจากการใช้เป็นคำเชื่อมระหว่างประโยค เช่น ฉันจะมา**ทันทีที่**คุณโทรหา เขาลูก**ทันทีที่**ทานอาหารเสร็จ เป็นต้น ซึ่งประโยคที่นำด้วย “ที่” นั้นช่วยขยายความข้างหน้าว่าเกิดขึ้นเมื่อใด ทั้งสองคำจึงมักปรากฏร่วมกัน และมีพัฒนาการการใช้ต่อมา ซึ่งสามารถปรากฏต้นประโยคได้ด้วย ทั้งนี้ พัฒนาการการใช้ภาษาข้างต้นอาจมาจากความเปลี่ยนแปลงภายในของภาษานั้นเองและอาจมาจากการรับอิทธิพลภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ คำว่า as soon as ซึ่งมีความหมายตามพจนานุกรมอังกฤษ-ไทยว่า “ทันทีที่” (Cambridge University Press & Assesment, n.d.) อีกทั้งยังสามารถใช้เชื่อมประโยคหรือขึ้นต้นประโยคได้ด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงมีความเป็นไปได้ว่า การใช้โครงสร้าง “ทันทีที่...ก็...” เทียบกับโครงสร้าง “—...就...” เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะหลัง (หลังจากช่วงที่มีการแปลผลงานที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา)

รูปภาพาเทียบเคียงประเภทนี้สามารถถ่ายทอดระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ในระดับสูง

สรุปได้ว่า รูปภาพาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความมีการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ใน 2 ระดับ คือ ระดับสูงและระดับต่ำหรือไม่มี ผู้วิจัยสรุปแผนภาพของความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพาเทียบเคียงแต่ละประเภทกับระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ ดังนี้

หมายเหตุ : “ > ” หมายถึง ระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” สูงกว่า

5.2 รูปภาพาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความหรือ “(...)— V”

จากข้อมูลประโยคที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด 58 ประโยค พบว่า รูปภาพาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความมีความคล้ายคลึงกับโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความ เพียงแต่มีความหลากหลายน้อยกว่า รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

รูปภาพาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความ

รูปภาพาเทียบเคียง	จำนวน (58)	ร้อยละ	การกระจายในแหล่งข้อมูล
กริยา (วลี)	55	94.83	ทุกแหล่งข้อมูล
คำวิเศษณ์บอกเวลา	2	3.45	พจนานุกรมฯ คนลากรถ
คำแสดงปริมาณของการกระทำ	1	1.72	พจนานุกรมฯ

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า รูปภาพาเทียบเคียงในภาพรวมมีแนวโน้มเช่นเดียวกับรูปภาพาเทียบเคียงของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความ กล่าวคือ รูปภาพาเทียบเคียงที่มีปริมาณและการกระจายสูงที่สุด คือ กริยา (วลี) ส่วนรูปภาพาเทียบเคียงอื่น ๆ มีปริมาณและการกระจายต่ำกว่ามาก หากพิจารณาเพียงผิวเผินจะเห็นได้ว่า การเลือกใช้คำวิเศษณ์บอกเวลาน่าจะสามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากกว่า จึงเห็นได้ว่า ข้อมูลด้านปริมาณและข้อมูลด้านการกระจาย

ไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ที่แฝงอยู่ในรูปภาษาเทียบเคียง

5.2.1 กริยา (วลี)

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “(...)— V” เป็นกริยาหรือกริยาลี ตัวอย่างเช่น

(10a) 觉民的手被咬了一口, 他觉得一下痛, 便用力一推。

เขารู้สึกเจ็บจึงออกแรงผลักออกไป

(ปาจิณ, 2525; Bajin, 2015)

(10b) 老头子遇到了反攻, 精神猛然一振。

ตาเฒ่าเมื่อถูกรุกตอบเช่นนั้น ก็มีกำลังใจทำให้คึกคักขึ้นมา

(เหลาเส่อ, 2533; Laoshe, 2022)

(10c) 她想逃避。她在找出路。忽然鸣凤的脸庞在她的眼前一亮

ทันใดนั้นใบหน้าของหมิงฝิงก็แวบขึ้นตรงหน้าของเธอ

(ปาจิณ, 2525; Bajin, 2015)

ตัวอย่าง (10a) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一推” คือ เป็นการกระทำที่แสดงผลจากการที่ผู้กระทำรู้สึกเจ็บเนื่องจากมือถูกกัด (หรือจะกล่าวถึงความรู้สึกเจ็บที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสาเหตุของการกระทำก็ตามมาก็ได้) จึง “ผลัก” อีกฝ่ายออกไป โดยแฝงความหมายว่าเป็นการกระทำที่เกิดในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันที ในที่นี้ คำกริยา “ผลัก” เป็นรูปภาษาเทียบเคียงของ “一推” ไม่ปรากฏคำแวดล้อมที่สามารถสื่อความหมายของ “—” ในภาษาจีน ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้กริยา (วลี) ผู้วิจัยจึงจัดว่าเป็นรูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้ไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ เช่นเดียวกับกับตัวอย่าง (10b) ในที่นี้ การปรากฏโครงสร้าง “เมื่อ...ก็...” มิได้สัมพันธ์กับการแสดงความหมายของ “一振” โดยตรง แต่สัมพันธ์กับการแสดงความหมายระหว่างประโยคย่อยหน้า-หลัง ซึ่งผู้เลือกใช้รูปภาษาเทียบเคียงนั้นรับรู้ว่าเป็นการกระทำที่เกิดต่อเนื่องกัน ในที่นี้ ใช้กริยาลี “มีกำลังใจทำให้คึกคักขึ้นมา” เป็นรูปภาษาเทียบเคียงของ “一振” ลำดับต่อมา ตัวอย่าง (10c) ถือเป็นปรากฏการณ์เฉพาะที่คำกริยาหนึ่งคำแฝงความหมายด้านเวลาไว้ด้วย กล่าวคือ “一亮”¹¹ ถ่ายทอดเป็นคำกริยาว่า “แวบ (รูปเขียนตามพจนานุกรมควรเป็น ‘แวม’)” คำนี้หากเป็นคำกริยาจะมีความหมายว่า ปรากฏให้เห็นชั่วเวลาสั้น ๆ เช่น

¹¹ จากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมมาศึกษาในครั้งนี้ ปรากฏคำกริยา “亮” ในโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความทั้งหมด 4 ประโยค รูปภาษาเทียบเคียงของอีก 3 ประโยค เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทยจะใช้คำกริยา “สว่าง” ในการเทียบเคียง

แสงไฟจากระดับเพลิงแวบเข้าตา ความคิดแวบขึ้นมา¹² ปรากฏการณ์เช่นนี้ ชี้ให้เห็นว่าการใช้กริยาซึ่งไม่จัดว่าเป็นการใช้รูปภาษาที่สอดคล้องกับภาษาต้นฉบับก็สามารถแสดงความหมายครอบคลุมถึงการบอกการณลักษณะฉับพลันทันทีของ “—” ได้ ดังนั้น ในบางกรณีการใช้กริยา (วลี) เทียบเคียงจึงสามารถแสดงความหมายบอกการณลักษณะได้ โดยจัดอยู่ในระดับกลางตามเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา

5.2.2 คำวิเศษณ์บอกเวลา

ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “(...)— V” เป็นการใช้คำกริยาวิเศษณ์ที่แสดงเวลาลักษณะฉับพลันทันทีขยายกริยาหลัก ได้แก่

(11a) 论虎妞这个人，他满可以跺脚一跑。

เฉพาะตัวนางหู่ฉินั้น เขาอาจจะสลัดเท้าก้าวหนีไปในทันทีก็ได้

(เหลาเส่อ, 2533; Laoshe, 2022)

(11b) 听说比赛开始，观众精神一振。

พอได้ทราบว่าการแข่งขันได้เริ่มต้นแล้ว ผู้ชมก็เกิดอารมณ์อีกเหิมขึ้นทันที

(เชียวชัย เอี่ยมวรเมธ, 2563)

ตัวอย่าง (11a) - (11b) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “—跑” “—振” คือ ล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะฉับพลันทันทีได้แก่ หนี และ เกิดอารมณ์อีกเหิม ซึ่งเป็นการกระทำที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย ปรากฏการใช้คำวิเศษณ์บอกเวลา “ทันที” วางขยายข้างหลังกริยาหลักทั้งสองคำ ช่วยแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ว่าเกิดขึ้นในลักษณะฉับพลันทันที โดยในตัวอย่าง (11b) การปรากฏโครงสร้าง “พอ...ก็...” มิได้สัมพันธ์กับการแสดงความหมายของ “—振” โดยตรง แต่สัมพันธ์กับการแสดงความหมายระหว่างประโยคย่อหน้า-หลัง ซึ่งผู้เลือกใช้รูปภาษาเทียบเคียงนั้นรับรู้ว่าเป็นการกระทำที่เกิดต่อเนื่องกัน จากรูปภาษาและความหมายของการใช้คำวิเศษณ์บอกเวลา ผู้วิจัยพิจารณาว่ารูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้สามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ได้ในระดับสูง

---

¹² พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ให้ความหมายคำว่า “แวบ” (รูปเขียนตามพจนานุกรม) ไว้ว่า (1) ก. ปรากฏให้เห็นชั่วเวลาสั้น ๆ เช่น แสงไฟจากระดับเพลิงแวบเข้าตา ความคิดแวบขึ้นมา. (2) น. ลักษณะนามใช้เรียกชั่วเวลาสั้น ๆ เช่น โฝล์มาแวบหนึ่งก็หายไป

5.2.3 คำแสดงปริมาณของการกระทำ

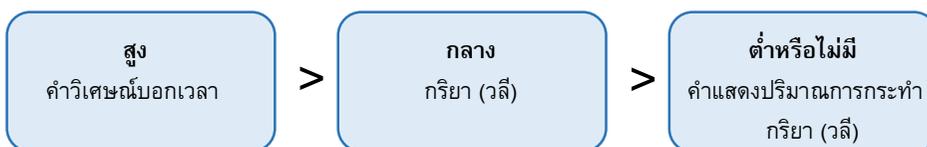
ในที่นี้ หมายถึง การถ่ายทอดโครงสร้าง “(...)— V” เป็นความหมายเชิงปริมาณ โดยมักใช้การเติมลักษณนามตามด้วยคำว่า “หนึ่ง” ข้างหลังกริยาหลัก จากคลังข้อมูลพบเพียง 1 ประโยค คือ

(12) 灯光一闪。
แสงไฟปรากฏแว็บหนึ่ง

(เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2563)

ตัวอย่าง (12) ความหมายและภาพที่เกิดขึ้นจากรูปภาษาในภาษาจีนของ “一闪” คือ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและมีลักษณะทันทีทันใด เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทย ใช้การบอกจำนวนครั้งหรือปริมาณของการกระทำ คือ “ปรากฏแว็บหนึ่ง” ในที่นี้ วลีที่ประกอบด้วยคำลักษณนาม “แว็บ (รูปเขียนตามพจนานุกรมควรเป็น ‘แวบ’)” กับคำบอกจำนวน “หนึ่ง” ทำหน้าที่บทยายกริยา สื่อความหมายว่า ปรากฏหนึ่งครั้งในระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า มีการเชื่อมโยงความหมายของ “—” กับความหมายพื้นฐาน ไม่ใช่ความหมายไวยากรณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง แม้ว่าจะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในระยะเวลาสั้น ๆ แต่นั่นเป็นความหมายที่มาจากคำลักษณนาม “แว็บ” หากเป็นคำลักษณนามคำอื่น เช่น ที่ ก็จะไม่สามารถแสดงให้เห็นความหมายนี้ได้ ดังนั้น จากรูปภาษาและความหมายของการใช้คำแสดงปริมาณการกระทำ ผู้วิจัยพิจารณาว่ารูปภาษาเทียบเคียงประเภทนี้สามารถถ่ายทอดความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ในระดับต่ำ

สรุปได้ว่า รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความมีการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลางและระดับต่ำหรือไม่มี ผู้วิจัยสรุปแผนภาพของความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาเทียบเคียงแต่ละประเภทกับระดับการแสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ ดังนี้

6. สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความ มีทั้งหมด 7 ประเภท โดยโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...ก็...” โครงสร้าง

“พอ/เมื่อ...(จึง/จะ...)” คำวิเศษณ์บอกเวลาและโครงสร้าง “ทันทีที่... ก็...” แสดงความหมายบอกการณั้ลักษณะของ “—” ในระดับสูง ส่วนกริยา (วลี) คำแสดงปริมาณการกระทำและโครงสร้าง “ถ้า...ก็...” แสดงความหมายบอกการณั้ลักษณะของ “—” ในระดับต่ำหรือไม่มีส่วนรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความมีทั้งหมด 3 ประเภท โดยคำวิเศษณ์บอกเวลาแสดงความหมายบอกการณั้ลักษณะของ “—” ในระดับสูงกริยา (วลี) บางส่วนแสดงความหมายบอกการณั้ลักษณะของ “—” ในระดับกลาง ส่วนคำแสดงปริมาณการกระทำและกริยา (วลี) ส่วนใหญ่แสดงความหมายบอกการณั้ลักษณะของ “—” ในระดับต่ำหรือไม่มี

ผลการศึกษาดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า

ประการที่หนึ่ง จากแนวคิดการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบประเภทที่เน้นการประยุกต์ ชี้ให้เห็นว่า โครงสร้าง “— V” ของภาษาจีนทั้งสองสถานการณ์ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยในรูปแบบความสัมพันธ์ของการเทียบเคียงที่เรียกว่า หนึ่งต่อหลาย (一对多) กล่าวคือ โครงสร้างหนึ่งของภาษา A ถ่ายทอดเป็นโครงสร้างหลายโครงสร้างของภาษา B สถานการณ์การเทียบเคียงเช่นนี้สอดคล้องกับ Ke Fei (2003) และ Wu Shanshan (2022) ที่เสนอรูปภาษาเทียบเคียงภาษาอังกฤษของโครงสร้าง “— V” ไว้แตกต่างกัน ได้แก่ Ke Fei (2003) ยกตัวอย่างการใช้คำกริยา “tilt (ed)” เทียบเคียงกับ “—扭” ส่วน Wu Shanshan (2022) ยกตัวอย่างการใช้คำนำหน้าคำนาม “a” เทียบเคียงกับ “—”

ประการที่สอง จากแนวคิดการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบประเภทที่เน้นการประยุกต์และตามแนวคิดการแปลสองรูปแบบที่นำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับการแสดงความหมายบอกการณั้ลักษณะของ “— V” ในรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทย ชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าในภาษาไทยจะมีรูปภาษาเทียบเคียงในอุดมคติเพื่อเทียบเคียงกับโครงสร้าง “— V” ในภาษาจีนทั้งสองสถานการณ์ แต่รูปภาษาเทียบเคียงนั้นกลับไม่ได้มีอัตราการใช้สูงที่สุด ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง “พอ/เมื่อ...(ก็/จึง/จะ...)” คำวิเศษณ์บอกเวลา เป็นต้นต่างมีอัตราการใช้ต่ำกว่ากริยา (วลี) อย่างชัดเจน Nida (1964, p. 156) เคยกล่าวไว้ว่า “ไม่มีภาษาสองภาษาใดที่เหมือนกันทุกประการ ไม่ว่าจะในด้านความหมายที่กำหนดโดยสัญลักษณ์ที่สอดคล้องกันได้ หรือในด้านวิธีการจัดเรียงสัญลักษณ์เหล่านั้นในวลีและประโยค ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลว่า ไม่มีความสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ระหว่างภาษา” จากคำกล่าวนี้ การที่รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยในอุดมคติไม่ถูกเลือกใช้เป็นอันดับแรก อาจเกี่ยวข้องกับความแตกต่างระดับลึกที่แฝงอยู่เบื้องหลังความสอดคล้อง เช่น การปรากฏร่วมระหว่างคำว่า “—” หรือ “พอ” กับกริยา ระดับความสอดคล้องกันของคำว่า “—” กับ “พอ” เป็นต้น ทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้รูปภาษาในอุดมคติ นอกจากนี้รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยที่ธรรมชาติก็มีอยู่อย่างจำกัด ได้แก่ คำกริยาบางคำที่แฝงความหมายบอกการณั้ลักษณะในตัว ด้วยเหตุนี้ การใช้

กริยา (วลี) เปล่าที่ไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณลักษณะได้จึงกลายเป็นตัวเลือกที่พบมากที่สุดภาษาไทยหรือในภาษาอื่น ซึ่งรูปภาษานี้ไม่ขัดต่อธรรมชาติของภาษาปลายทาง

ประการที่สาม จากการวิเคราะห์รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยแต่ละรูปกับผลการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “—” พบว่า

1) การเทียบเคียงคำว่า “พอ” กับ “—” แสดงให้เห็นว่า ในภาษาไทยมีการพิจารณาคำศัพท์ที่มีความหมายและการใช้สอดคล้องกันกับคำศัพท์ในภาษาจีน ซึ่งคำนี้ไม่ใช่คำบอกจำนวน แต่จากการศึกษาความหมายของคำว่า “พอ” และความหมายของโครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วย “พอ” พบว่า ความหมายเหล่านี้มีความสอดคล้องกับคำอธิบายความหมายไวยากรณ์ของ “—” กล่าวคือ โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วย “พอ” สามารถใช้แสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องกันตามลำดับเวลา ก่อนหลัง แฝงความหมายว่าเป็นการสมมติหรือการคาดการณ์ เป็นต้น สอดคล้องกับการอธิบายโครงสร้าง “— V” ของ Lu Shuxiang (1944) Zhan Kaidi (1987) นอกจากนี้ ความหมายและการใช้ของคำว่า “พอ” ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับความหมายและการใช้ของคำว่า “—” เช่น ความหมายด้านเวลา การใช้ “พอ” ตามด้วยคำกริยา สามารถบอกการเริ่มต้นของการกระทำ หรือบ่งชี้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นก่อนหน้าไม่นานได้ สอดคล้องกับ Wang Huayuan (1994) ที่เรียก “—” ว่าคำวิเศษณ์บอกการณลักษณะ (时态副词) Yin Zhiping (1999) ที่เรียก “—” ว่าคำบ่งชี้จุดเริ่มต้น (始点体) และ Li Yuming (2000) ที่เรียก “—” ว่าคำบ่งชี้การณลักษณะที่เกิดขึ้นหรือเสร็จสิ้นเร็ว ๆ นี้ (最近完成体的标记) ดังตัวอย่าง “พอฝนตก ผู้คนก็รีบหาที่หลบฝน” ในที่นี้ คำว่า “พอ” กำกับข้างหน้า “ฝนตก” สามารถทำความเข้าใจว่า ณ เวลาที่ฝนตกหรือฝนเริ่มตก หรือฝนตกได้ไม่นาน ส่วนความหมายด้านปริมาณนั้น สอดคล้องกับ Zhu Li and Yuan Ziyuan (2014) ที่ได้กล่าวว่า “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความ ให้ความหมายว่าเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอหรือกำลังที่เพียงพอต่อการเกิดการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพในมุมมองของผู้สื่อสาร สำหรับความหมายบอกการณลักษณะของ “—” ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในปัจจุบัน ได้แก่ ความหมายฉับพลันทันที (瞬时义) นั้น อาจยังไม่สามารถอาศัยคำว่า “พอ” ในภาษาไทยคำเดียวแสดงความหมายได้ กล่าวคือ การตีความความหมายอาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำที่เกิดขึ้นในลักษณะฉับพลันทันทีหรือการกระทำที่เกิดขึ้นในเวลาไม่นาน ดังตัวอย่าง “พอเรียนจบ ก็เริ่มหางานทำ” สามารถเข้าใจเป็น เริ่มหางานทำทันทีหลังจากเรียนจบ หรือเริ่มหางานทำหลังจากเรียนจบไม่นาน

2) โครงสร้าง “ถ้า...ก็...” ที่ไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณลักษณะของ “—” แต่กลับมีการปรากฏใช้ ก็เนื่องมาจากการบอกการสมมติเป็นสถานการณ์หนึ่งที่ใช้พบการใช้โครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความ สอดคล้องกับ Lu Shuxiang (1944) และ Wu Chunxian (2001)

3) การใช้คำแสดงปริมาณการกระทำที่แสดงความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้ในระดับต่ำ ได้แก่ การเติมลักษณนามตามด้วยคำว่า หนึ่ง หรือการเติมคำวิเศษณ์คำว่า หนึ่ง หน่อยหนึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yin Zhiping (1999) ที่ระบุว่า โครงสร้าง “— V” ในประโยคไม่จบความทำหน้าที่สองด้าน คือ ด้านปริมาณของการกระทำ (动作的量方面) และด้านเวลาของเหตุการณ์ (事件的时间方面) และ Ye Yuchun (2006) ที่ได้วิเคราะห์ว่า ปริมาณน้อย (小量) เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะเด่นของความหมายของ “—” ในโครงสร้าง “— V” โดยจะเห็นว่า “หนึ่ง” ในภาษาไทยที่ใช้ประกอบคำประสมคำว่า หนึ่ง หน่อยหนึ่ง มีพัฒนาการด้านความหมายและการใช้ที่ไม่ใช่การบอกจำนวน แต่เป็นการแสดงความหมาย “เล็กน้อย” ที่สามารถใช้ได้ทั้งด้านปริมาณและด้านเวลา เช่น กินหนึ่งหนึ่ง หมายถึง กินในปริมาณน้อย หนึ่งคิดหนึ่ง หมายถึง หนึ่งคิดชั่วคราวหรือในเวลาสั้น ๆ สะท้อนให้เห็นการเข้าสู่กระบวนการกลายเป็นไวยากรณ์ของคำ แต่ยังคงไม่สามารถแสดงความหมายบอกการณัลักษณะ เช่น “—” ได้

4) ความแตกต่างในภาพรวมของรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยไม่สอดคล้องกับการแสดงระดับความเข้มข้นของความหมายการณัลักษณะฉบับพลันทันทีของ “—” ในโครงสร้าง “— V” ทั้งสองสถานการณ์ กล่าวคือ Chen Guang (2003) ได้กล่าวไว้ว่า ในสถานการณ์ที่อาจมีหรือไม่มีประโยคย่อย (หรือกริยาวิลี) ตามมาหลังโครงสร้าง “— V” ก็ได้จะมีระดับความเข้มข้นของความหมายบอกการณัลักษณะฉบับพลันทันทีของ “—” มากกว่าในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีประโยคย่อย (หรือกริยาวิลี) ตามมาข้างหลังโครงสร้าง “— V” แต่จากผลการศึกษาพบว่า รูปภาษาเทียบเคียงของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคไม่จบความมีแนวโน้มในการถ่ายทอดความหมายบอกการณัลักษณะของ “—” ได้สูงกว่ารูปภาษาเทียบเคียงของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในประโยคจบความ

ประการสุดท้าย เมื่อพิจารณาผลการศึกษาในมุมมองการศึกษาเชิงแบบลักษณภาษา พบว่า จากข้อมูลรูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยพบการใช้คำบอกจำนวน “หนึ่ง” แสดงปริมาณของการกระทำ ซึ่งไม่ได้ใช้เพื่อบอกจำนวนโดยตรง แต่ทว่า คำนี้ยังไม่สามารถใช้เพื่อบอกการณัลักษณะได้เท่า “—” สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ Chen Qian and Wang Jihong (2006) ที่ได้กล่าวไว้ว่า นอกจากที่มาของคำศัพท์ที่ยังไม่ได้ถูกค้นพบแล้ว ยังไม่เคยพบว่า ที่มาของคำศัพท์ที่พัฒนามาเป็นคำชี้บอกการณัลักษณะในภาษาใดมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำบอกจำนวน “หนึ่ง” ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้มาสนับสนุนได้ว่าปรากฏการณัที่ความหมายของคำบอกจำนวน “—” ในภาษาจีนสามารถพัฒนาไปสู่ความหมายบอกการณัลักษณะได้นั้นเป็นปรากฏการณัที่ไม่ได้พบทั่วไปในภาษามนุษย์

จากข้างต้น สามารถสรุปความสำคัญของผลการศึกษาครั้งนี้ได้ว่า ช่วยให้เกิดความเข้าใจภาพรวมในการใช้รูปภาษาเทียบเคียงภาษาไทยของโครงสร้าง “— V” ทั้งสองประเภท

ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาไวยากรณ์จีน โดยใช้เป็นตัวอย่างของคู่คำหรือโครงสร้างเทียบเคียงที่ไม่ได้สอดคล้องกันทุกประการ หรือวิชาการแปลจีน-ไทย โดยใช้เป็นตัวอย่างของการพิจารณาเลือกใช้รูปภาษาปลายทางให้เหมาะสม สามารถระบุเหตุผลที่ในบางกรณีที่ไม่สามารถใช้รูปภาษาในอุดมคติได้ หรือการตระหนักถึงความหมายที่แตกต่างของโครงสร้าง “— V” ที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ของประโยค เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสนับสนุนผลการศึกษาเชิงแบบลักษณ์ภาษา กล่าวคือ จากการเปรียบเทียบภาษาจีนกับภาษาไทยซึ่งจัดอยู่ในตระกูลภาษาคำโดดเหมือนกัน พบว่า คำบอกจำนวน “—” มีการพัฒนาด้านความหมายและการใช้ที่แสดงถึงแนวโน้มการเข้าสู่กระบวนการกลายเป็นรูปไวยากรณ์ที่สูงกว่าคำบอกจำนวน “หนึ่ง”

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปคือ การศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงประเด็นความแตกต่างระดับลึกที่แฝงอยู่เบื้องหลังความสอดคล้อง เช่น การปรากฏร่วมระหว่างคำว่า “—” หรือ “พอ” กับกริยา ระดับความสอดคล้องกันของคำว่า “—” กับ “พอ” ผลการศึกษาจะช่วยเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดต่อการใช้รูปภาษาเทียบเคียงในอุดมคติให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง/References

- ธีรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2563). *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 38). รวมสาส์น. ปาจิณ. (2525). *ฤดูใบไม้ผลิ* (นาริยา, ผู้แปล). ดอกหญ้า. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2015).
- ปาจิณ. (2537). *บ้าน* (อนิวรรณ, ผู้แปล). สุขภาพใจ. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2013).
- พุดจิ้นเก่ง. (24 ตุลาคม 2564). *การใช้ —.....就..... (วันที่ที่.....ก็.....)* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=dCbtcfXWdrc>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔*. <https://dictionary.orst.go.th/>
- เหลาเส่อ. (2533). *คนลากรถ* (เนี่ยน, ผู้แปล). รวมวรรณคดี. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2022).
- Bybee, J., Perkins, R., & Pagliuca, W. (1994). *The evolution of grammar: Tense, aspect, and modality in the languages of the world*. University of Chicago Press.
- Cambridge University Press & Assessment. (n.d.). As soon as. In *Cambridge dictionary*. Retrieved December 14, 2024, from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/as-soon-as>
- Heine, B., & Kuteva, T. (2002). *World Lexicon of Grammaticalization*. Cambridge University Press.
- Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating: With special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. E. J. Brill.
- Bajin 巴金. (2013). *家*. 人民文学出版社.
- Bajin 巴金. (2015). *巴金选集. 第2卷, 春*. 四川文艺出版社.
- Chen Guang 陈光. (2003). 准形态词“一”和现代汉语的瞬时体. *语言教学与研究*, (5), 17-24.
- Chen Qianduan, & Wang Jihong 陈前端 & 王继红 (2006). 动词前“一”的体貌地位及其语法化. *世界汉语教学*, (3), 24-35.
- Ke Fei 柯飞. (2003). 汉语“把”字句特点、分布及英译. *外语与外语教学*, (12), 1-5.
- Laoshe 老舍. (2022). *骆驼祥子*. 人民文学出版社.
- Li Yuming 李宇明. (2000). *汉语量范畴研究*. 华中师范大学出版社.
- Lu Shuxiang 吕叔湘. (1944). *中国语法要略*. 商务印书馆.
- Lu Shuxiang 吕叔湘. (1999). *现代汉语八百词*. 商务印书馆.
- Pan Jie 潘洁. (2008). 从数词到副词——数词“一”的虚化考察. *语言应用研究*, (4), 30-31.

- Wang Huayun 汪化云. (1994). 论时态副词“一”. *上海师范大学学报*, (1), 58-61.
- Wang Zhi 王智. (2024). 形合意合视域下汉英对比研究——以《狂人日记》及其英译为例. *现代英语*, (11), 120-123.
- Wu Chunxian 吴春仙. (2001). “一V”构成的不完全句. *世界汉语教学*, (3), 46-52.
- Wu Shanshan 吴珊珊. (2022). 对外汉语视角下“X(地)一V”短语的教学研究. [硕士学位论文论文, 南京大学]. CNKI.
- Xu Yulong 许余龙. (1992). 对比语言学的定义与分类. *外国语(上海外国语学院学报)*, (4), 12-17.
- Ye Yuchun 叶玉纯. (2006). 论“一V”结构. [硕士学位论文, 吉林大学]. CNKI.
- Yin Zhiping 殷志平. (1999). 动词前成分“一”的探讨. *中国语文*, (2), 116-121.
- Zhan Kaidi 詹开第. (1987). 口语里两种表示动相的格式. 中国社会科学院语言研究所现代汉语研究室(编), *句型和动词* (pp. 302-315), 语文出版社.
- Zhang Sijie, & Zhang Boran 张思洁 & 张柏然. (2001). 形合与意合的哲学思维反思. *中国翻译*, 22(4), 13-18.
- Zhu Li, & Yuan Ziyuan 朱力 & 袁子渊. (2014). “一V”语法结构探究. *文学教育*, (12), 46-48.